

Sykdom og smittespredning

Risiko-ID: 1947	Meldt av: Håvard Hestvik	Registrert: 07.05.2019
Status: Under behandling	Risikoansvarlig: Jeanett Vigeland Johansen	Tidsfrist for lukking: 29.11.2024
Meldt fra enhet: Lovundlaks AS	Tilordnet enhet: Lovundlaks AS	Skjema: Risk
Prioritet: -		

Risikoelement

Avgrensning

Lokalitet

Lokalitet

Alle lokaliteter

Vurderingsområde

Fiskehelse/-velferd

Risikoelement (fare)

Sykdom og smittespredning

Beskrivelse og årsak

Generelle konsekvenser av sykdomsutbrudd:

- Nedsatt fiskevelferd og forøket dødelighet.
- Potensial for smittespredning.

Smitte og sykdom kan oppstå og spres slik:

Infisert fisk:

- Vertikal smitte og sykdom latent i fisk.
- Smitte fra tidligere produksjonsfaser, typisk fra smoltanlegg.
- Overføring via brønnbåt under transport av smolt.
- Utsett av infisert fisk, inkludert rognkjeks.
- Smitte via vill fisk som vandrer mellom anlegg eller ved rømming.

Smitte gjennom vannmasser:

- Utskilling av smittestoffer direkte fra infisert fisk eller via avføring, slim, blod osv.
- Vannstrømmer som bærer smittestoffer fra infiserte lokaliteter.
- Geografisk nærhet en generell risiko.

Smittespredning via flytting av biologisk materiale mellom lokaliteter:

- Overføring via groe, biofilm, slo, blod osv.
- Smitte gjennom eks. arbeidsbåter, andre dyr, fiskebåter og utstyr som eks rensefiskskjul, dødfiskhåver osv
- Risiko for smitteoverføring fra ansatte og besøkende med manglende hygiene.

Båter, utstyr og redskaper:

- Smitterisiko ved bruk av utstyr på tvers av lokaliteter.
- Økt risiko ved besøk av eksterne båter.
- Skrogsmitte som en separat faktor.

Brønnbåter og transportvann:

- Rask spredning av sykdom over lange distanser.
- Smitte gjennom transportvann og behandlingsvann.

Håndtering av fisk:

- Økt smitterisiko ved håndtering, spesielt gjentatt håndtering.
- Risiko knyttet til avlusningsutstyr.

Avløpsvann og ballastvann:

- Smitterisiko fra ubehandlet eller dårlig behandlet avløpsvann fra slakteri og bløggébåter, evt. også ballastvann.
- Potensiell smitte fra nærliggende skipsleder.

Smitte via fôr og luft/vanndamp:

- Teoretisk mulig.

Klimaendringer og miljøforhold:

- Økt mottakelighet for sykdommer ved endringer i sjøtemperatur.
- Tilpasning til nye agens og miljøutfordringer/klimaendringer

Sannsynlighet før tiltak

Høy

Konsekvens før tiltak

Fiskehelse/-velferd

Svært høy

Risiko Fiskehelse/-velferd før tiltak

Tiltak for å redusere sannsynlighet/konsekvens

Overordnet strategi for biosikkerhet hos Lovundlaks:

Forbedring av lokalitetsstruktur:

- Biosikkerheten vil alltid bli bedre om smittetrykket reduseres, og det gjøres ved å ha gode lokaliteter med god avstand til omkringliggende naboanlegg.
- Særlig fokus på avstand ved etablering av større lokaliteter med høyere biologisk risiko/høyere biomasse.
- Generelt forbud mot nye anlegg innenfor 5 km over sjøareal fra nærmeste lokalitet.
- Økning av avstand til 10 km for lokaliteter over 5000 tonn MTB.
- Strømmodelleringer kan ikke redusere disse avstandskravene.
- Mulighet for lokaliteter nærmere ved implementering av felles bindende biosikkerhetstiltak og driftsregimer mellom lokalitetene, eks. felles smolt, felles strategi for lusebekjempelse osv.

Reduksjon av håndtering og situasjoner som øker risiko for sykdom og smittespredning,

- Overordnet mål om å minimere antallet håndteringer og stress.
- Redusere produksjonstid, både på fiskegruppenivå og lokalitetsnivå. Hyppigere brakklegginger.
- Hver håndtering kan påvirke fisken negativt og svekke immunforsvaret.
- Nødvendighet av skånsom håndtering for å minimere lidelse, opprettholde kvalitet og redusere risiko for sykdomsutvikling og videre smittepredning.
- Strategi for lusebekjempelse beskrevet i eget dokument.

Smoltkvalitet

- Nærmere beskrevet i eget dokument.

Andre ref.

Prosedyre - Håndtering og sulting, ID: 2151

Prosedyre - Avlusing i brønnbåt, ID: 1011

Prosedyre - Sortering, ID: 2149

Generell strategi for biosikkerhet:

Vaksinering:

- Smolt og rognkjeks vaksineres mot sykdommer i området.
- Samarbeid med leverandør og fiskehelsetjenesten.
- Veterinærhelseplanen beskriver vaksine og potensielle sykdommer, inkludert overførbare sykdommer mellom rognkjeks og laks. (Ref. Prosedyre - Mottak av smolt, ID: 1033)

Smoltkvalitet og helseovervåking:

- Beskrevet i eget dokument.
- Screening og oppfølging av helsestatus før utsett.
- Helseattest og kvalitetskontroll sjekkes før utsett.
- Benytter kun smolt fra PO8.

Rutinemessig helsekontroll og sykdomskontroll:

- Gjennomføres på alt av fisk.
- FHT bistår med overvåking, forebygging, og diagnostikk.
- Månedlige prøver i henhold til gjeldende forskrifter. (Ref. Prosedyre - Fiskehelsetjeneste, ID: 1016)
- Ved uavklart forøket dødelighet gjennomføres umiddelbar helsekontroll.
- Vurdering av helsesituasjon og prøveinnsamling for å fastslå årsaker.
- Ny helsekontroll innen 14 dager ved vedvarende forøket dødelighet, med mindre årsak er avklart. (Ref. Varslingsinstruks - Forøket dødelighet, ID: 1005; Prosedyre - Fiskehelsetjeneste, ID: 1016)
- Isolere lokalitet, utstyr, båter ved uavklart situasjon.
- Samtidig ekstra skjerming av smoltlokalitet, også fra båt/kai.

Smittebegrensning og hygiene:

- Hygieneplan for biosikkerhet.
- Fokus på god produksjons- og personlig hygiene.
- Unngå sykdom og smittespredning til eget og andre anlegg. (ID: 2123; Prosedyre - Dødfiskhåndtering, ID: 1004)

Båtpark, smitte via båter, skrog og utstyr

- Høy generell standard og godt vedlikehold, lav risiko for skrogsmitte.
- Fokus på daglig renhold for å unngå overføring av biologisk materiale.

Landbaser:

- Mulighet for separate garderober og arbeidsområder.
- Egne kaianlegg ved mistanke eller påvisning av alvorlig smittsom sykdom.
- Håndtering av utstyr ved eks. brakklegging kan gjøres i lukkede og på separate områder.

Eksterne båter, fremmed utstyr og besøkende:

- Krav om dokumentert rengjøring og desinfisering av båter.
- Rengjort og desinfisert utstyr før bruk. (Ref. Biosikkerhetstiltak - Eksterne båter og besøkende, ID: 2362)
- Hygieneplan

Håndtering av fôr, dødfisk og skittent utstyr

- Utføres på lokalitet, ikke land.
- Rengjøring av utstyr med biologisk materiale på lokalitet før transport til land.
- Utstyr i daglig bruk av oppbevares på flåte eller i arbeidsbåt.

Tiltak ved utbrudd av sykdom:

Ref.

Beredskapsplan - Mistanke eller påvisning av sykdom, ID: 2284

Beredskapsplan - Ekstern bistand ved nødslakt/massedød, ID: 1010

Sannsynlighet etter tiltak

Lav

Svært lav - Sjeldnere enn en hendelse hvert 5.år

Lav - En gang per 1-5 år

Middels - 1-2 ganger årlig

Høy - Månedlig

Svært høy - Ukentlig eller oftere

Konsekvens etter tiltak

Svært høy

Svært lav: Stress hos fisken, nedsatt appetitt 1 dag

Lav: Stress hos fisken, viser fluktadferd, nedsatt appetitt over 1 dag, reversibel skade/skjelltap

Middels: Noen fisk legger seg på ryggen. Blir påført varig skade. Økt dødelighet

Høy: Mange fisk legger seg på ryggen. Fisken får varig skade, akutt dødelighet

Svært høy: Massedød, hele merder dør

Risiko Fiskehelse-/velferd

Vedlegg